کانون سراسری انجمن های صنفی مهندسان معمارایران
همایش بین المللی معماری،عمران و شهرسازی در هزاره سوم
تهران - تیر ماه ۹۴

ارتقاء تعاملات اجتماعی در آبکناره های شهری (منجیل)

حانیه حسنی پور[۱]*، مرتضی صدیق[۲]

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشگاه دیلمان، لاهیجان، ایران
۲- دکتری معماری، عضو هیات علمی موسسه آموزش عالی دیلمان، لاهیجان، ایران

چکیده

اهداف مشخص تحقیق ارتقای کیفیت محیط و زندگی شهروندان در جهت افزایش تعاملات اجتماعی با کمک افزایش پویایی، تنوع در خدمات رسانی بهمراه ایجاد آسایش و ایمنی برای استفاده و حضور همه گروه های سنی افراد جامعه است. پژوهش در مورد قابلیت های یک فضای شهری و ظرفیت آن برای پذیرش بازدیدکنندگان و کاربری هایی که همراه با استفاده از محیط طبیعی می بایست در نظر گرفته شود، می باشد. منابع استفاده شده در این تحقیق کتابخانه ای و الکترونیکی بوده و نوع تحقیق نیز نظری است در گام نخست جامعه مورد مطالعه مورد سنجش قرار گرفت و با ابزار پرسشنامه(محقق ساخت)، جمع آوری اطلاعات انجام شد جامعه تحقیق استفاده کنندگان از آبکناره منجیل و نمونه انتخاب شده بر مبنای آشنایی با فضای معرفی شده و توقعات آنها از آبکناره های شهری بوده است. با تحلیل spss به نظر می رسد استفاده بهینه از آب کناره های شهری و افزایش امکانات رفاهی و بهینه سازی خدمات شهری و ایجاد بسترهای چند عملکردی و قابل تجهیز توسط استفاده کنندگان رابطه تنگاتنگی با افزایش تعاملات اجتماعی شهروندان خواهد داشت.

واژه‌های کلیدی: فضای شهری، تعاملات اجتماعی، آبکناره، کیفیت محیط، سرزندگی.

مقدمه

مبحث کیفیت محیط از جمله مباحثی است که در به طور خاص در محافل علمی مطرح است. متفکران مباحث مختلف زیست محیطی، اجتماعی و متولیان شهری، هریک به سهم خود در پی ارتقا و بهبود کیفیت محیط های انسانی هستند. نقش بسیار سازنده و مؤثر فضاهای شهری، به طور اخص آبکناره های شهری در ارتقا کیفیت محیط موجب پیدایش این موضوع در ذهن می شود که با توجه به وجود این فضاهای خاص در ایران، مردم و نیز مسئولان ملی و محله ای ما چه تمهیداتی در جهت استفاده از این سرمایه های عظیم برای خلق نشاط و افزایش تعاملات اجتماعی در محیط شهری داشته اند؟

در این میان نقش طراحان شهری در ارتقاء کیفیت ویژه محیط های شهری انکارناپذیر دارد. کیفیت محیط مفهومی عام است که دو جنبه کلی کالبدی و غیر کالبدی می باشد. این دو عرصه، دارای کنش های متقابل بر یکدیگرند. درواقع بهبود یکی از این دو می تواند بهبود و ارتقاء دیگری را به دنبال داشته باشد. برخی از طراحان شهری کالبد را هم عرض محتوا می دانند و معتقدند که این دو در کنار یکدیگر می توانند عمل کنند و حتی بر این باورند که گاه می توان با ایجاد کالبدی تاثیر گذار به تعریف عملکرد و ارتباطات انسانی اقدام کرد. در صورتی که عده ی دیگری بر این هم عرضی و یا تقدم کالبد اعتقاد ندارند و معتقدند که روابط انسانی و به قولی مظروف بر ظرف تقدم دارد.

حال باید در پی جست وجوی راهکاری باشیم که بتواند این دو را همزمان به میدان عمل وارد کند، هم راه کارهای اجتماعی را به منصه ظهور بنشاند و هم فرصتی برای راهکارهای کالبدی پدید آورد.. فضاهای شهری دو مقوله اجتماعی و فیزیکی را در بر می گیرند، لذا فضاهای شهری می توانند در قالب اصلی ترین زمینه در کنار توجه به روابط و اجتماعی مطرح گردند. در فضاهای شهری است که زندگی اجتماعی جوامع در درون آن و در چارچوب کالبدی خاص شکل می گیرد لذا توجه و تاکید بر فضاهای شهری در طراحی شهری برای ارتقاء تعاملات اجتماعی از اهمیت خاص برخوردار است. در این میان آبکناره های شهری در قالب یکی از مهمترین فضاهای شهری می توانند نقشی به سزا در رسیدن به این هدف ایفا کنند.

کیفیت محیط

کیفیت زندگی را می توان این گونه تعریف کرد:«کیفیت زندگی جنبه های کمی زندگی مانند چگونگی توزیع کالا و خدمات و نیازهای مادی انسان و جنبه های کیفی آن مانند روابط اجتماعی، رضایت از زندگی، مشارکت و احساس همبستگی اجتماعی و کلیه نیازهای معنوی انسان را در بر می گیرد» بر این اساس کیفیت محیط شامل همه فاکتورهایی می شود که بخشی از رضایتمندی انسان را شامل می شود مثل سلامت، زندگی خانوادگی، کار و ارتباطات اجتماعی.کیفیت محیط شهری نیز عبارت است از شرایط اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و کالبدی ـ فضایی که نشان دهنده میزان رضایت یا عدم رضایت شهروندان از محیط شهری می باشد .

مؤلفه های کیفیت محیط

در نخستین کنفرانس هابیتات سازمان ملل در سال ۱۹۷۶م مفهوم کیفیت محیط در سطح بین المللی مطرح شد. در این کنفرانس کیفیت محیط را با برآورده نمودن نیازهای اساسی انسان و عدالت اجتماعی مترادف دانستند که این نیازها عبارت بود از غذا، مسکن، شغل، بهداشت، آزادی، شرافت، امکان پیشرفت فردی و توزیع عادلانه درآمدهای توسعه.

پروفسور دوهل (Dohell)استاد دانشگاه برکلی در اواسط دهه گذشته در کنفرانسی در شهر تورنتوی کانادا معیارهایی را به عنوان ویژگی های کیفیت محیط شهرها مطرح کرد:

- بالا بودن سطح بهداشت بر اساس شاخص های قابل قبول بهداشتی
- دستیابی به خدمات بهداشتی مفید و قابل دسترس برای کلیه ساکنین
- بالا بودن کیفیت کالبد محیط ـ مسکن
- برخورداری از اکوسیستم های سالم

- وجود محلات فعال و معنادار
- رفع نیازهای اولیه هر شهروند
- برقراری روابط اجتماعی در حد معقول
- اقتصاد متنوع و خودکفایی
- تنوع فعالیت های فرهنگی

بر اساس مطالعه ای که موسسه PPS در خصوص بیش از ۱۰۰۰ فضای عمومی شهری در کشورهای مختلف جهان انجام داده است، مطالعه کنندگان به این نتیجه رسیدند که چهار عامل اساسی در سنجش مطلوبیت کیفی وضعیت فضاهای عمومی شهری از اهمیت ببیشتری برخوردارند که این عوامل عبارت اند از:

۱) دسترسی و به هم پیوستگی Access & Linkage
۲) آسایش و منظر Comfort & Image
۳) استفاده ها و فعالیت ها Uses & Activities
۴) اجتماع پذیری Sociability

فضاهای شهری و نقش آنها در ارتقاء کیفی محیط

از فضای شهری تعاریف متعدد و گوناگونی شده است. فضای شهری عرصه ای اجتماعی، فرهنگی و کالبدی است که وابسته به الگوی فعالیت گروه های اجتماعی و محصول نظام عمل نیروهای اجتماعی و فرهنگی است. با توجه به این خصلت دوگانه در فضاهای شهری نباید فقط به برقراری تعادل بین فضاهای پر و خالی در بافت شهری تاکید کرد، بلکه باید به ابعاد اجتماعی و عملکردهای آن هم توجه نمود. فضاهای شهری در حوزه اجتماعی مکان هایی برای برقراری ارتباطات و مناسبات اجتماعی و رویارویی های انسانی و مکانی است که افراد با علایق و خواستهای متفاوت گرد هم می آیند. بر این اساس می توان گفت فضاهای شهری به علت ماهیت اجتماعی و کالبدی خود چه بسا محملی مناسب برای بررسی و ارزشیابی کیفی محیط باشند.

آبکناره ها به عنوان فضای شهری

در فضاهای شهری است که زندگی اجتماعی جوامع در درون و چارچوب کالبدی خاص شکل می گیرد، لذا توجه و تاکید بر فضاهای شهری در طراحی شهری برای ارتقاء کیفی محیط از اهمیت ویژه برخوردار است. کم رنگ شدن حیات مدنی در فضاهای شهری، بی پاسخ ماندن نیازهای انسانی، بی توجهی به خاطرات جمعی افراد و نابودی حس تعلق به فضا و زوال مشارکت اجتماعی و از هم گسیختگی روابط اجتماعی، همگی حاصل بی توجهی به فضاهای عمومی شهری است.

حد فاصل بین رودخانه و شهر یک محیط بسیار حساس و شکننده است که عدم توجه به ظرفیت های آن می تواند به نابودی رودخانه و اکوسیستم آن منجر گردد. حفظ و احیا این قبیل امکانات در شهرها علاوه بر بالا بردن سطوح طبیعی شهرها به مکانی برای جذب مردم به منظور اوقات فراغت بدل خواهد شد و علاوه بر ارتقا کیفیت محیطی طبیعی و منظر شهری به ارتقا سطح امنیتی، فرهنگی، بهداشتی و تفرجی نیز کمک فراوان خواهد کرد.

از اهداف ویژه این تحقیق می توان موارد ذیل را برشمرد:

- ایجاد تنوع فضایی و رفتاری دعوت شهروندان به حضور
- استفاده از عناصر طبیعی(آب)
- امکان انجام فعالیت های مختلف درفضای شهری کناره رودخانه

حوزه های مداخله:

حوزه های مداخله را در دو بخش می توان تقسیم نمود:

- ۱.کالبدی
- ۲.اجتماعی

در مداخله کالبدی که از اصلی ترین بخش های مداخله در چنین بافتی است می بایست در بخش های ورودی، مرزهای محدوده، فضاهای بی دفاع و ... دخالت نمود چرا که شکل کالبدی این محدوده سبب شده است پیوند کمی را با مجموعه های اطراف خود برقرار کند .

مداخله اجتماعی را نمی توان به صورت مستقیم و عینی صورت داد و این نقطه افتراق آن با مداخله کالبدی است در این نوع مداخله با استفاده از برنامه ریزی کاربری و تغییر در روابط بسته محدوده به امکان حضور اقشار دیگر فراهم می شود . ارتقای سرزندگی و امکان حضور کودکان و خانواده ها در کنار هم در فضاهای عمومی از اثرات مداخله موفق اجتماعی است .

سرزندگی

از نظر دیوید چپ من تعریف سرزندگی و اندازه گیری نیروی سرزندگی بسیار پیچیده است و امکان نمایش غیر واقعی آن زیاد است همچنین به دلیل عام بودن این مفهوم از حیث معنی، می تواند مصداق های گوناگون و زیادی را شامل می شود و ممکن است تعبیری متفاوت و گاه متضاد از آن گردد اما از طریق متغیرهایی که به برخی از آنها اشاره می گردد قابل سنجش می باشد.

این متغیرها عبارتند از:

استفاده مردم از فضاها

بخشی از مهم ترین قسمتهایی زندگی شهروندان شهر زمانی شکل می گیرد که در فضاهای عمومی شهر حاضر می شوند. میزان سپری کردن برخی ساعات در میان فضاهای شهری سنجه ای است که می توان به وسیله آن استفاده مردم از فضا را اندازه گیری نمود.یکی از نیازهای اساسی زندگی شهری دیدن و دیده شدن توسط سایرین در فضاهای شهری است که گاه با حضور مردم در این فضاها محقق می شود این حضور می تواند نشستن بر روی نیمکت یک پارک باشد و با قدم زدن در خیابانی شلوغ و ... اختصاص زمانی گاه نامشخص در فضاهای عمومی یکی از متغیرهایی است که موجب ارتقای سرزندگی فضا می شود.

حضور کودکان در فضا های شهری

اغلب عابرین با دیدن کودکان در حال بازی و یا شنیدن صدای گاه به گاه آنان یاد خاطراتی می افتند که خود سالیان پیش در چنین فضایی تجربه کرده اند. حضور کودکان در فضای شهری یکی دیگر از عواملی است که علاوه بر یادآوری خاطره جمعی موجب افزایش سرزندگی می شود. طراحی مناسب و در نظر گرفتن تسهیلاتی مناسب کودکان می تواند جاذبه ای باشد که حضور کودکان در محیط را افزایش داده و موجب سرزندگی گردد این تسهیلات شامل: زمین ورزشی، فضای سبز، مرکز بازی کودکان و ... می باشد.

لبه آب

لبه آب ،جایی با طراوت و مفرح است که شهروندان می توانند اوقات فراغت خود را در آنجا بگذرانند. ساحل دریاچه ها و کناره رودهای دائمی در شهرها دارای حس سرزندگی ، انعطاف و ایمنی هستند . کناره های رودهای فصلی اغلب حس آرامش و انعطاف پذیری را به شهروندان القا می کنند .

تأثیر آب در شکل گیری حیات اجتماعی با نگاهی گذرا به پیدایش حوزه های تمدنی اولیه می توان دریافت.اکثر این تمدنها به نوعی با آب در ارتباط بوده اند و از آن پس نیز همواره نحوه دستیابی یا استفاده از آب در شکل گیری مجمع های زیستی نقش بسزایی داشته است. این سابقه دیرپا باعث شده که هر جا آب به نحوی در شهر امکان تجلی می یابد، همواره نقش بارزی در جذب مردم همان شهر یا مسافرین ایفاء کند. این تجلی معمولا" به صورت رودی است که از میان شهری می گذرد و یا دریا، دریاچه یا خلیجی که در مجاورت شهر گسترده شده است.

در کشور ما این موهبت طبیعی بیشتر عاملی مزاحم و سرکش تلقی می گردد و پشت دیوارهای صلب از نظر مخفی می شود تا صرفا" خطرات ناشی از طغیان، سیلاب رود و امواج طوفانی دریا کنترل گردد و از اراضی حاشیه رودها و دریاها حداکثر استفاده برای ساخت و سازهای شهری صورت گیرد. نتیجه این برخوردها آنست که در بسیاری از شهرهایمان با وجود برخورداری از امکان تماس با آب، لبه آب ـ خواه کناره و خواه ساحل ـ دیگر به عنوان فضای شهری، محلی از اعراب ندارد.

طبیعی است که در چنین حالتی نظاره کردن و گوش سپردن به آب به تدریج به فراموشی سپرده شود و لبه آب ها نیز مانند سایر بخش های شهر تبدیل به محل تاخت و تاز خودروها گشته، پیاده ها هر روز خود را در آن غریبه تر احساس نمایند تا جایی که دیگر نه مجالی برای مکث و دیدن آن داشته باشند و نه هیاهوی خودروها به آنها اجازه لذت بردن از صدای آب را می دهد.

به بیانی دیگر رودخانه های شهری محل تلاقی فرآیندهای طبیعی و فعالیتهای انسانی هستند و کناره های این رودها، فضاهایی شهری مناسب برای تعاملات اجتماعی شهروندان با یکدیگر است. کناره ی رودهای دائمی که مسیرشان از دل شهر می گذرد، فضاهای شهری ممتدی هستند که در تصویر ذهنی شهروندان آن شهر سرزندگی را تداعی می کنند.

چهارچوب توسعه رودکناره چتهم

حدود ۶۴ هکتار از منطقه ی توسط چهارچوب کاری و گسترش و توسعه آن پوشش داده شده و مرکز چتهم را به اضافه فضای کنار رودخانه را از ایستگاه راه آهن چتهم در جنوب غربی به قلعه ی امرست در شمال و به باغ های لوتوم در شرق گسترش می یابد پوشش داده است . این منطقه فضای مرکزی فروشگاه های خرده فروشی و مرکز شهر مدوی (جایی که برای آن تعیین شده ، را در خود دارد.

ایجاد حسی از محل

۱) یک حس قوی هویت و غرور مدنی را بوسیله ی بیرون کشیدن بهترین کیفیت ها و ویژگی ها در ساخت و فضای اجتماعی و ملی بوجود آورده و نگهداری کنید .

۲) فضاهای شهری ما را دوباره به رودخانه وصل کنید (فیزیکی ، دیده ای و فرهنگی) .

استفاده از رودخانه

۱) از استفاده های ترکیبی صنعتی و تفریحی و استراحتی را بر روی رودخانه تشویق و حمایت کنید ، اما از ویژگی های منظره و ویژگی های زیست محیطی حفاظت کنید .

۲) از موقعیت ها برای افزایش دسترسی عموم به رودخانه حداکثر استفاده را بکنید و از اینکه ساختارها و گسترش جدید جذابیت و منظره و کشش کلّی آن را بهتر ساخته اطمینان حاصل کنید

ملاحظات اقتصادی

۱) رقابت را تقویت کنید و یک اقتصاد ترکیبی به وجود آورید تا موقعیت هایی برای سرمایه گذاری داخلی و یادگیری ایجاد کنید .

۲) فرهنگ ، دانش و کارمندان خلاق و فعالیت های خلاقانه به وجود آورده و از آن نگه داری کنید .

۳) مرکز چتهم (مرکز خرید) را با هدف تبدیل آن به یک مرکز استراتژیک ، مدنی ، دفتری و اجتماعی و مرکز فروش جزئی مدوی گسترش دهید .

این فضا ها مطابق با تصویر شماره ۱ باید به گونه ای طراحی شود که به کاربران اجازه دهد تا استفاده های مختلف غیر رسمی از آن بکنند و با داشتن ورودی های فعال مثل بار ها ، قهوه خانه ها و مغازه ها در نقاط کلیدی حاشیه های آن رنگ و روی زیبایی به خود بگیرد تا در روز و شب قابل استفاده باشد .

تصویر شماره ۱ ، سایت پلان رودکناره چتهم

هدف کُلّی این چهارچوب کاری توسعه، تبدیل کرانه رودخانه ی چتهم به یک مقصد فرهنگی در ابعاد جهانی، استفاده از میراث تاریخی لنگرگاه تاریخی و موج شکن ها برای ساخت تصویری جذاب می باشد. از طریق تعدادی گوناگونی از طرح های مدرن، که به شهر اضافه می شود، و بهینه سازی های زیست محیطی، کناره ی رودخانه ی چتهم تبدیل به قلب فرهنگی چتهم و مدوی و همچنین تبدیل به یک مقصد اصلی توریستی، فرهنگی، استراحتی و تفریحی خواهد شد. این پیشنهاد تعداد زیادی از امکانات مدرن ، فرهنگی و خلاقانه را برای بهتر دیده شدن میراث تاریخی و دسترسی به آن فراهم ساخته و کرانه ی رودخانه را در زندگی فرهنگی مردم چتهم می گنجاند. قسمت های زیر پیشنهاداتی که به این تغییر شکل جامع عمل می پوشانند را ارائه می دهد.

کاربری های های پیشنهادی : امکانات فرهنگی، مسکونی با کسب و کارهای کوچک، بعضی فروشگاه خرده فروشی و فراغتی و بهینه سازی کلّی فضاهای سبز کنونی

دیگر پیشنهادات لازم:

فروشگاه مواد غذایی پیشنهاد شده باعث ایجاد فروشگاه خرده فروشی قوی در انتهای شرقی خیابان در قلب فروشگاه های مرکزی می شود.

چهارچوب کاری و توسعه و حرکت های استراتژیکی مربوط ، بر بهینه سازی پیاده روی و فضای دوچرخه سواری تمرکز دارد.

تعدادی فضای پارک کردن به عنوان قسمتی از امکانات فرهنگی در کرانه رودخانه تعبیه شود و مدیریت ترافیک اعمال گردد.

امن سازی و راحت سازی دسترسی برای معلولان و دسترسی تمام ساکنین به تمام نقاط شهر چتهم .

شناخت اجمالی از وضع محدوده مورد مطالعه

سایت مورد نظر حدود ۷۱۰متر در حاشیه کناره سد منجیل می باشد که در تصویر ذیل مشخص شده است.

تصویر شماره ۲: عکس هایی، (گوگل ارث)

تصویر ۳:جزیره،(ماخذ:نگارنده)

فضاهایی که قبلاً مورد استفاده شهروندان بوده اند اکنون از لحاظ استانداردهای امروزی نامناسب اند، مثلاً فضایی که روزی عرصه تعاملات ساکنان بافت بوده، امروز به دلایل گوناگون کارکرد خود را از دست داده و دچار معضلات عدیده گشته است. همچنین به دلیل نبود عملکردهای جاذب مردم در اکثر عرصه های رودکناری، شاهد فقدان ایمنی و نظارت اجتماعی در حریم و فضاهای اطراف آنها هستیم. مکث کردن، ایستادن و نظاره به آب در زندگی شهروندان امروزی شهر از نکات قابل توجه میباشد، حرکتی که فرصت تعامل را نیز به شهروندان میدهد.

از جمله مهمترین نیازهایی که با توجه به روند زندگی امروز برای شهروندان هر شهر قابل ذکر است، نیاز برای تعامل اجتماعی میباشد. خلق فضاهای شهری به خصوص در فضاهای هویتمند که با سابقه ذهنی شهروندان یک شهر و خاطره جمعیشان منطبق است، چنین امکانی را برای تعامل جمعی فراهم میکند. در فضاهای کناری سد منجیل چنین امکان بالقوه ای وجود دارد.

یافته های توصیفی

در این بخش ابتدا به توصیف پاسخگویان بر حسب متغیرهای جمعیت شناختی پرداخته می شود. سپس آمار توصیفی برای متغیر های اصلی تحقیق و سوال پرسشنامه ارائه می گردد.

نمودارشماره ۱:توصیف پاسخگویان بر اساس سن

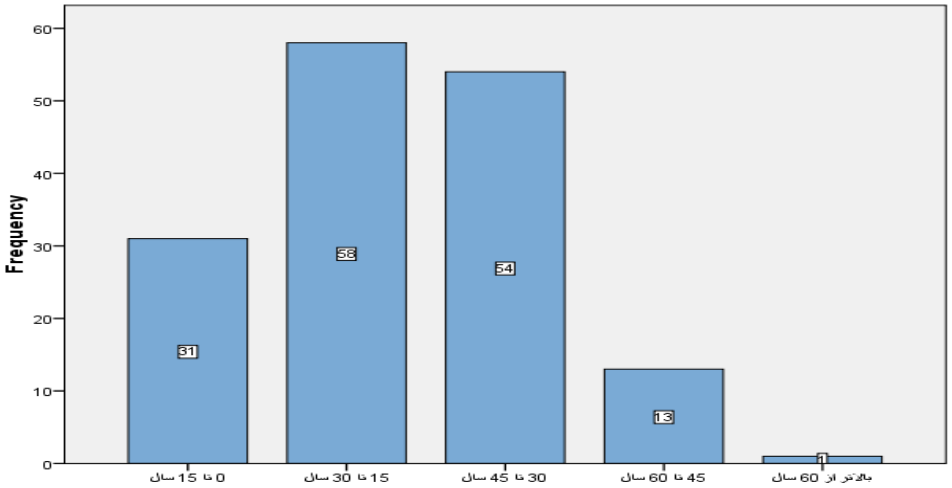

همانگونه که در جدول فوق مشاده می شود بیشترین فراوانی مربوط به رده سنی ۱۵ تا ۳۰ سال و کمترین فراوانی مربوط به رده سنی بالاتر از ۶۰ سال می باشد.

یافته های تحلیلی

از نظرشهروندان در پاسخ به این سوال به نظر شما با اضافه کردن چه تاسیسات و تسهیلاتی می توان فضاهای رودکناره ای را به مطلوبیت رساند ، پاسخ آزمودنی ها به گزینه های رستوران و کافی شاپ، خرده فروشی و فروشگاه مواد غذایی، باغ پرنده، خدمات ایمنی و امنیت بخش، قایق پدالی، فواره آب، اجرای موسیقی ،آب خوری، نورپردازی مناسب در شب، مجسمه، گیاه و گلدان، مسیر دوچرخه سواری، امکانات بهداشتی، امکانات درمانی، منطقه بازی کودکان، صندلی و مبل شهری مورد ارزیابی قرار گرفته و فراوانی ، درصد و درصد تراکمی آنها در جدول زیرگزارش شده است.

پاسخ دهندگان لزوم وجود امکانات زیر را با درصدهایی که اشاره می شوند ضروری می دانند

رستوران و کافی شاپ۸۳/۴ درصد، نورپردازی مناسب در شب۹۵/۵ درصد، خرده فروشی و فروشگاه مواد غذایی ۶۷/۵درصد، مجسمه۷۴/۵ درصد، باغ پرنده۶۸/۲ درصد،گیاه و گلدان۸۸/۵ درصد، خدمات ایمنی و امنیت بخش۹۱/۷ درصد، مسیر دوچرخه سوار۸۲/۲ درصد، قایق پدالی۹۴/۳ درصد، امکانات بهداشتی ۷۲/۰درصد، فواره آب۷۴/۵ درصد، امکانات درمانی۸۳/۴ درصد، اجرای موسیقی۸۹/۲ درصد، منطقه بازی کودکان۸۸/۵ درصد، آب خوری۸۹/۲ درصد،صندلی و مبلمان شهری۸۹/۸ درصد

آزمون فریدمن جهت رتبه بندی متغیرهای سوال مربطه:

جدول شماره۱ رتبه بندی متغیرهای الگوهای فراغتی:

عنوان متغیر	میانگین رتبه ها
سرگرمی فکری	5.71
فکر کردن در آ رامش	3.80
ورزش و بازی با خانواده یا دوستان	3.62
قدم زدن	3.72
نرمش فردی	5.33
صرف غذا یا تنقلات	3.80
با موبایل با دوستان و آشنایان صحبت کردن یا پیام کوتاه دادن	5.02
کتاب خواندن و مطالعه کردن	5.00

اولویت بندی متغیرهای بالا از نظر پاسخ دهندگان بر اساس آزمون فریدمن به ترتیب زیر می باشد که عبارتند از :
-۱سرگرمی فکری،۲-نرمش فردی،۳-با موبایل با دوستان و آشنایان صحبت کردن یا پیام کوتاه دادن،۴-کتاب خواندن و مطالعه کردن،۵-صرف غذا و تنقلات/ فکر کردن در آرامش(رتبه شان یکی بود) ،۶-قدم زدن،۷-ورزش و بازی با خانواده یا دوستان.
بنابراین طبق نظر پاسخ دهندگان سرگرمی فکری در بالاترین اولویت و تاثیر الگوهای فراغتی و ورزش و بازی با دوستان یا خانواده کمترین تاثیر را دارد

نتیجه‌گیری

هرچه فعالیت های سازگار در یک فضای شهری متنوع تر و بیشتر باشد بر میزان استفاده کنندگان از فضا افزوده می شود. میزان استفاده از فضا نیز به عنوان شاخصی برای سنجش موفقیت و عدم موفقیت یک فضای شهری به کار برده می شود. لذا می توان نتیجه گرفت که تنوع عملکردی در هر فضا و محیط های پیرامونی آن می تواند عاملی جهت تقویت میزان استفاده از فضا و در پی آن افزایش کیفیت محیط باشد.

نتیجه اینکه برای دست یابی به هدف اصلی این تحقیق ،یعنی رسیدن به فضاهای شهری صمیمی، زنده و پویا، باید به این یقین دست یافت که بی توجهی به فضا و کم رنگ شدن حضور مردمی در فضا است که سبب استهلاک فضا و سردی و دلمردگی در روابط اجتماعی می شود نه استفاده دائم و مستمر از فضا.

مشارکت های مردمی در امور مختلف جامعه از اهمیت بسیاری برخوردار است و امروزه از آن به عنوان یکی از معیارهای ارزشیابی کیفیت محیط نام برده می شود. تدوین برنامه هایی که به دنبال جلب مشارکت مردم شود می تواند پیشنهادهای احتمالی مناسبی در جهت ادامه تحقیق باشد.

مراجع

[۱] براند فری، هیلدر؛ طراحی شهری به سوی یک شکل پایدارتر شهر، ترجمه حسین بحرینی انتشارات شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری، ۱۳۸۳.

[۲] رفیعیان، مجتبی و سیفایی، مهسا ؛ فضاهای عمومی شهری، بازنگری و ارزیابی کیفی، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۲۳، ۱۳۸۴.

[۳] معروفی، سکینه؛ برنامه ریزی شهری مقوله ای اجتماعی و کالبدی، مجله شهرنگار شماره ۲۳، ۱۳۸۳.

[۴] پاکزاد، جهانشاه؛ طراحی شهری چیست، مجله آبادی سال هفتم شماره ۲۵.

[۵] پارسی، حمید رضا؛ شناخت محتوای فضای شهر، مجله هنرهای زیبا شماره ۱۱.

[۶] کورز، لوئیس؛ زندگی و اندیشه بزرگان جامعه شناسی، مترجم: محسن ثلاثی، چاپ چهاردهم، انتشارات علمی، ۱۳۸۷.

[۷] محمودی،فرشاد،توسعه تنوع در همسایگی مزالعه موردی منطقه فرهنگیان آستانه اشرفیه،پایاننامه لیسانس رشته شهرسازی،دانشگاه گیلان،۱۳۸۸.

[۸] فریادی شهرزاد ، طبیبیان منوچهر، ارزیابی کیفیت محیط زیست شهر تهران،محیط شناسی (دوره: ۲۷،پایگاه نشریات الکترونیکی دانشگاه تهران.

[۹] محبوب جلالی، نرجس،۱۳۸۸،بررسی عوامل تاثیر گذار بر هویت شهر در فضا های عمومی شهری (مرکز رشت)، پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته طراحی و برنامه ریزی شهری و منطقه ای، دانشگاه آزاد واحد قزوین،دانشگاه علم و صنعت ایران.

[۱۰] پاکزاد،جهانشاه،راهنمای طراحی فضاهای شهری در ایران،وزارت مسکن و شهرسازی،۱۳۸۴.

[۱۱] Simonds,jhon,Lamdscape architecture,MCGraw-Hill publishing company , Newyork.

[۱۲] SU P P L E M E N T A R Y P L A N N ING G UI DAN C E : C H A THA M C EN TR E & WA T E R F R O N T D EV E L O PMEN T FRAMEWO RK,www.medway.gov.uk/PDF/chatham_report_final_low_res.pdf.